

महात्मा गांधी राष्ट्रीय ग्रामीण रोजगार हमी योजनेंतर्गत
जलतारा प्रकल्पाची प्रभावीपणे अंमलबजावणी
करण्यासंदर्भात समिती गठीत करणेबाबत.....

महाराष्ट्र शासन
नियोजन विभाग (रोहयो प्रभाग)
शासन निर्णय क्र. मग्रारो - २०२३/ प्र.क्र. ८२/मग्रारो - ५
मादाम कामा मार्ग, हुतात्मा राजगुरु चौक,
मंत्रालय, मुंबई ४०००३२
दिनांक : ०६ फेब्रुवारी, २०२४

वाचा-

१. शासन परिपत्रक क्रमांक मग्रारोहयो-२०१२/प्र.क्र.३६/मग्रारो-१ दिनांक ०९ ऑक्टोबर, २०१२
२. शासन निर्णय क्र. मग्रारो-२०१६/प्र.क्र.८५/मग्रारो-१ दिनांक ०१ ऑक्टोबर, २०१६
३. शासन परिपत्रक क्रमांक मग्रारो-२०२०/प्र.क्र.९७/रोहयो-१०अ दिनांक १३ जानेवारी, २०२१

प्रस्तावना -

भारत सरकार ने “हर खेत को पानी” “Catch The Rains When It Falls Where it Falls” ही संकल्पना राबविण्याकरीता शेतजमिनीच्या प्रत्येक एक एकर शेतामधील उताराचे ठिकाण शोधून ४X४X६ फुट आकारमानाचे Recharge Pit घेवून त्यामध्ये मोठ्या आकाराचे दगड टाकून भरणे अशा रीतीने Recharge Pit करावयाचे आहे. याआधीचा शोष खड्ड्यांसारखे त्यावर छोटे दगड किंवा मुरुम टाकावयाचे नाही. अशाने सदर शेताचे पाणी त्याच शेतात मुरते जेणेकरून जमीनीतील ओलावा जास्त दिवस टिकतो व त्या शेतजमिनीत असलेल्या विहीरीसाठी Recharge Pit म्हणून काम करतो. तसेच शेतामध्ये एकच वेळेस जास्त पाऊस झाल्यास पाणी साचून राहत नाही. त्याने शेतातील पिकाची उत्पादकता वाढते तसेच शेतजमीन चिबड होण्यापासून बचाव होतो.

महात्मा गांधी राष्ट्रीय ग्रामीण योजनेचा मूलभूत उद्देश ग्रामीण कुटुंबातील प्रौढ व्यक्तींना अकुशल कामाची मागणी केल्यानंतर कामे उपलब्ध करून देणे आहे. जलताराच्या माध्यमातून संरक्षित सिंचनाची व्यवस्था शेतक-यांस उपलब्ध करणे हा मुख्य हेतू आहे. यासाठी शासनस्तरावर समिती गठीत करण्याची बाब विचाराधीन आहे.

शासन निर्णय :-

प्र.स. (रो.ह.यो) यांच्या अध्यक्षतेखाली मनरेगा अंतर्गत जलतारा प्रकल्पाची प्रभावीपणे अंमलबजावणी करण्याकरीता खालीलप्रमाणे समिती गठीत करण्यात येत आहे.

१. प्रधान सचिव (रोहयो)	अध्यक्ष,
२. महासंचालक, मिशन मनरेगा	सदस्य,
३. आयुक्त नरेगा, नागपूर	सदस्य,
४. राज्य गुणवत्ता नियंत्रक (रोहयो)	सदस्य,
५. मुख्य अभियंता, मृदसंधारण व जलसंधारण विभाग किंवा त्यांचे प्रतिनिधी	सदस्य,
६. प्रा.डॉ. पुरुषोत्तम रामराव वायाळ (राज्य प्रकल्प समन्वयक) आर्ट ऑफ लिविंग	सदस्य,
७. श्री. प्रसन्न प्रभू (मुख्य सल्लागार) आर्ट ऑफ लिविंग	सदस्य
८. श्री. मनु निंबोधरी (मुख्य सल्लागार) आर्ट ऑफ लिविंग	सदस्य,
९. उप सचिव (रोहयो)	सदस्य सचिव

समितीची कार्यकक्षा पुढीलप्रमाणे राहिल.

- ❖ मनरेगा अंतर्गत जलतारा राबविणेबाबत मोठ्या प्रमाणावर प्रचारप्रसिध्दी करण्यासाठी आराखडा तयार करणे.
- ❖ गावागावांमध्ये जलताराचे प्रबोधन करणे ज्यामध्ये विविध साहित्यांच्या माध्यमातून यशोगाथांचे व्हिडीओ इत्यादी माध्यमातून जलतारा हा प्रकल्प शेतक-यांच्या उन्नतीसाठी किती महत्वाचा आहे अशा अनेक साधनांचा उपयोग करून प्रबोधन करणे
- ❖ जिल्हा / तालुका व ग्रामपंचायती पर्यंत सदर कामे करताना येणा-या अडचणीची सोडवणूक करणे.
- ❖ शेतक-यांना जलतारा करण्याकरीता उद्युक्त करणे, जलताराचे प्रशिक्षण, जलताराचे पर्यावरणीय महत्त्व आणि जलतारा उभारणीतून होणारे आर्थिक फायदे याबाबत प्रशिक्षित करणे.
- ❖ समितीने मोठ्या प्रमाणावर जलतारा उभारण्यासाठी शासकीय यंत्रणांना मार्गदर्शन करणे.
- ❖ उपरोक्त समितीने तीन महिन्यातून एकदा बैठक घेणे, बैठकीसाठी उपस्थित अशासकिय सदस्यांना प्रवासभत्ता अनुज्ञेय राहिल.

सदर शासन निर्णय महाराष्ट्र शासनाच्या www.maharashtra.gov.in या संकेतस्थळावर उपलब्ध करण्यात आला असून त्याचा संकेतांक २०२४०२०६१७५६१५४९१६ असा आहे. हा आदेश डिजिटल स्वाक्षरीने साक्षांकित करून काढण्यात येत आहे.

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांच्या आदेशानुसार व नावाने.

(संजना खोपडे)

उपसचिव, महाराष्ट्र शासन

प्रत,

१. मा. राज्यपालांचे सचिव,
२. मा. मुख्यमंत्र्यांचे प्रधान सचिव, मंत्रालय, मुंबई
३. मा. उपमुख्यमंत्री यांचे प्रधान सचिव,
४. सर्व मंत्री व राज्यमंत्री यांचे खाजगी सचिव, मंत्रालय, मुंबई
५. मुख्य सचिवांचे स्वीय सहायक, मंत्रालय, मुंबई
६. शासनाचे सर्व अपर मुख्य सचिव/प्रधान सचिव/सचिव, मंत्रालय मुंबई
७. संचालक,अर्थ व सांख्यिकी संचालनालय
८. महासंचालक,माहिती व जनसंपर्क मंत्रालय, मुंबई
९. सर्व विभागीय आयुक्त,
१०. आयुक्त, महात्मा गांधी राष्ट्रीय ग्रामीण रोजगार हमी योजना, नागपूर
११. सर्व जिल्हाधिकारी (मुंबई व मुंबई उपनगर वगळून)
१२. सर्व मुख्य कार्यकारी अधिकारी, जिल्हापरिषद
१३. आयुक्त (कृषि) महाराष्ट्र राज्य, पुणे
१४. संचालक, फलोत्पादन, महाराष्ट्र राज्य, पुणे
१५. महालेखापाल, महाराष्ट्र राज्य (लेखा व अनुज्ञेयता) मुंबई/नागपूर
१६. महालेखापाल, महाराष्ट्र राज्य (लेखा परिक्षा) मुंबई/नागपूर
१७. सर्व उप सचिव/ अवर सचिव/कक्ष अधिकारी नियोजन विभाग (रोहयो)
१८. सर्व उपजिल्हाधिकारी (रोहयो)
१९. सर्व जिल्हा अधिक्षक कृषि अधिकारी
२०. निवड नस्ती रोहयो - ५